

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік, аудит та аналіз доходів та витрат торговельного підприємства
(на прикладі ТОВ «ТАВРІЯ В»)»

Виконавець:

студента 6 курсу 1М групи ЦЗФН

Яворович А.Р.

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер І.Л.

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогоднішній день доходи та витрати представляють собою ключову економічну категорію діяльності суб'єкта господарювання, вони відіграють важливу роль в формуванні прибутку підприємства та дозволяють забезпечити підвищення ефективності виробництва. Постійний контроль рівня доходів та витрат господарюючого суб'єкта дає змогу визначити слабкі сторони та своєчасно вжити заходи стосовно їх усунення. Ефективне управління забезпечує високу якість продукції та її конкурентоспроможність. Головним методом контролю, який забезпечує достовірність інформації про ведення обліку доходів та витрат є аудит.

Мета дослідження обґрунтування теоретико-методичних засад доходів та витрат, оцінка ефективності діяльності підприємства та розробка науково-практичних рекомендацій стосовно вдосконалення системи обліку та аудиту досліджуваного підприємства.

Завдання дослідження:

- визначити сутність понять «доходи» та «витрати» як економічних категорій, особливості їх ідентифікації як об'єктів бухгалтерського обліку та розглянути існуючі проблеми класифікації;
- здійснити економіко-правовий аналіз нормативної бази та огляд спеціальної літератури щодо доходів та витрат;
- розглянути методико-організаційні положення обліку доходів та витрат та виявити недоліки в існуючій практиці їх облікового відображення на підприємстві;
- провести загальний аналіз доходів та витрат підприємства;
- сформулювати та обґрунтувати пропозиції стосовно шляхів покращення обліку доходів та витрат діяльності підприємства;
- надати практичні рекомендації щодо проведення аудиту доходів та витрат на підприємстві.

Об'єкт дослідження. Процес обліку, аудиту та аналізу доходів та витрат підприємства.

Предмет дослідження. Система обліку, аудиту та аналізу доходів і витрат та оцінка ефективності діяльності підприємства.

Методи дослідження. Вирішення поставлених завдань досягається при застосуванні загальнонаукових методів аналізу та синтезу (для розкриття теоретичних аспектів обліку та аудиту доходів та витрат), порівняння (при зіставленні фактичних даних за відповідні періоди), класифікації (при дослідженні питання класифікації доходів та витрат), спостереження (для визначення стану обліку та аудиту доходів та витрат на досліджуваному підприємстві), економічного аналізу (при дослідженні особливостей зміни вартості та структури доходів та витрат, динаміки зміни результатів діяльності підприємства), табличний (для відображення аналітичної та статистичної інформації), узагальнення (при формуванні висновків на основі дослідження).

Інформаційна база дослідження. У процесі дослідження вивчено наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі обліку, аудиту та аналізу; положення законодавчих та нормативних актів з питань економіки, підприємницької діяльності,

оподаткування, бухгалтерського обліку, контролю та економічного аналізу; матеріали періодичних видань; статистичні довідники; реєстри обліку та звітності ТОВ «ТАВРІЯ В» за 2017 – 2019 рр., профіль діяльності якої роздрібна торгівля продовольчими та непродовольчими товарами.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (77 найменувань) та 20-ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 99 сторінок. Основний зміст викладено на 91 сторінці. Робота містить 28 таблиць, 18 рисунків.

Публікація та апробація результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ «ТАВРІЯ В». За результатами дослідження опубліковано тези у збірнику наукових праць студентів ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» на базі ХНТУ, яка відбулася 17-18 листопада 2020 р. на тему: «Облік доходів та витрат діяльності торговельних підприємств: проблеми сьогодення».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі розглядалися питання економічної сутності та класифікації доходів та витрат, проведено аналіз нормативно-правових особливостей облікового забезпечення доходів та витрат, дослідженні сучасні проблеми обліку доходів та витрат діяльності торговельних підприємств.

В другому розділі проведено дослідження з питань практики обліку доходів та витрат ТОВ «ТАВРІЯ В». Виявлені недоліки, надані рекомендації.

В третьому розділі викладено методiku аудиту доходів та витрат діяльності підприємства. Виконано аналіз доходів та витрат. Надані рекомендації щодо впровадження фінансового планування в ТОВ «ТАВРІЯ В» як напрям ефективного використання фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження зроблено наступні висновки та пропозиції.

Дохід як економічна категорія – це потік грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг.

На сьогоднішній день поняття «витрати» представляє собою вагоме значення для всіх господарюючих суб'єктів, а також для держави в цілому. Величина витрат – це головний резерв зростання прибутку підприємства.

В обліку доходи та витрати класифікують за різними ознаками. Це забезпечує більш глибоке вивчення складу та характеру витрат, дає змогу керівництву підприємства детально проаналізувати рівень витрат за різними класифікаційними ознаками та виявити джерела економії, сприяє кращому розумінню призначення витрат, їх економічної ролі у процесах, що відбуваються на підприємстві.

Головною проблемою нормативного регулювання бухгалтерського обліку є складність трактування нормативних актів.

Згідно з П(С)БО 15 «Доходи» дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» витратами звітнього періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Якщо брати до уваги міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, то доходи та витрати розглядаються як частина елементу фінансової звітності.

Для підприємств, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами, розроблений МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».

Відповідно до МСБО 23 «Витрати на позики» витрати визначаються на основі безпосереднього зіставлення між понесеними витратами та прибутками по конкретним статтям доходів, що припускає одночасне визнання прибутків та витрат, які виникають безпосередньо і спільно від одних і тих же операцій або інших подій.

Досліджуване підприємство ТОВ «ТАВРІЯ В» представляє собою одну з найбільших торговельних мереж.

ТОВ «ТАВРІЯ В» відноситься до великих підприємств, зобов'язаних складати фінансову звітність відповідно до МСФЗ.

Результати аналізу фінансових показників підприємства свідчать про те, що більшість з них не відповідає нормативним значенням. Аналізоване підприємство має ризик втрати платоспроможності.

Облік доходів на досліджуваному підприємстві здійснюється з використанням рахунків 7 класу, а саме субрахунків 702 «Доход від реалізації товарів» та 704 «Вирахування з доходу». На нашу думку, цієї інформації недостатньо для прийняття управлінських рішень стосовно активізації продажу. Введення субрахунків четвертого порядку з обліку доходів надасть можливість виділити доходи від реалізації товарів із застосуванням різних методів активізації продажу, проводити аналіз товарообігу та вирішувати питання щодо впровадження програм лояльності та застосування окремих маркетингових інструментів.

ТОВ «ТАВРІЯ В» для розрахунку собівартості реалізованих товарів використовує метод роздрібних цін. Середній відсоток торговельної націнки розраховується за усією номенклатурою продовольчих та непродовольчих товарів. Необхідно звернути увагу на те, що рівні торговельних націнок для різних груп товарів різняться. Така ситуація свідчить про те, що розподіл торговельної націнки необхідно робити окремо по кожній групі товарів з приблизно однаковим рівнем торговельної націнки, забезпечивши при цьому накопичення відповідної інформації в розрізі однорідних груп (видів) товарів.

Облік витрат на досліджуваному підприємстві організовано за економічними елементами та комплексними статтями із використанням рахунків 8-го та 9-го

класів.

ТОВ «ТАВРІЯ В» використовує рахунок 811 для відображення усіх виплат, пов'язаних з оплатою праці працівників. Це порушує вимоги Інструкції № 291, якою передбачено окремі субрахунки для нарахування окремих видів виплат працівникам.

В процесі проведення аудиту доходів та витрат були виявленні деякі недоліки стосовно організації обліку збутових витрат та запропоновані шляхи їх виправлення.

У загальному переліку статей витрат на збут витратам на маркетинг відведена лише одна стаття: «Витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг)», однак фактично маркетингова діяльність ТОВ «ТАВРІЯ В» значно ширша за своїми масштабами. Витрати на маркетинг недостатньо деталізовані, що не дозволяє користувачам інформації визначати ефективність реалізованих проектів. На наш погляд необхідним є розмежування витрат підрозділів компанії, що безпосередньо займаються збутом, та тих, що виконують маркетингові заходи щодо стимулювання збуту та формування лояльності споживача.

Відповідний перелік витрат на збут та маркетингову діяльність слід затвердити наказом про облікову політику підприємства.

Виділення окремих рахунків для бухгалтерського обліку витрат на маркетингову діяльність та збут дасть можливість оперативно оцінювати ефективність реалізації окремих маркетингових проектів.

Результати економічного аналізу свідчать про таке.

Аналіз динаміки складу та структури доходів свідчить про те, що загальна сума чистих доходів збільшилася за рахунок збільшення загального обсягу інших операційних доходів.

Аналіз динаміки складу та структури витрат та відрахувань підприємства показує, що загальна сума витрат протягом року зросла. Цьому сприяло збільшення розміру витрат на збут та фінансових витрат.

Аналіз структури витрат за елементами свідчить про зростання сум витрат протягом аналізованого періоду практично за всіма статтями, окрім інших операційних витрат.

Оцінка використання фонду заробітної плати свідчить про перевитрату коштів на оплату праці протягом аналізованого періоду. Планові показники за аналізований період не виконані.

Аналіз впливу факторів на зміну прибутку від основної операційної діяльності свідчить про збільшення збитку за рахунок зміни цін, збільшення розміру витрат на збут, зменшення обсягу реалізації.

Все це свідчить про наявність недоліків у системі управління доходами та витратами досліджуваного підприємства та необхідність впровадження заходів щодо оптимізації використання фінансових ресурсів. Це, на наш погляд, можливе шляхом впровадження системи бюджетування доходів та витрат.

Запровадивши у ТОВ «ТАВРІЯ В» ефективне поточне та оперативне фінансове планування з використанням методу бюджетування та складання платіжного календаря, можна очікувати ефективні зміни в оптимізації грошових потоків, вчасне покриття кредиторської заборгованості, а також відсутність штрафних санкцій за його невиконання та як наслідок зниження фінансових витрат.

